

АКТУАЛІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Потриваєва Н.В., доктор економічних наук, професор
Миколаївський національний аграрний університет

У процесі своєї діяльності підприємства співпрацюють з різними юридичними й фізичними особами та державними органами. Їх взаємовідносини спричиняють виникнення зобов'язань, які є джерелом утворення активів підприємства, та наявність яких за стабільних умов не погіршує його фінансового стану. Зобов'язання є одними з основних факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства, тому питання визначення їх сутності та класифікація поточних зобов'язань потребує детального

розгляду. Адже від правильної організації їх обліку, аналізу і контролю залежить договірність і розрахункова дисципліна, оборотність оборотних коштів, ділова репутація суб'єкта підприємницької діяльності.

Зобов'язання здійснюють суттєвий вплив на фінансову стійкість та платоспроможність підприємства, оскільки вони виступають джерелом формування та фінансування активів. Значну частину займають господарські операції з їх виникнення та погашення, що характеризують фінансову стабільність суб'єкта господарювання. Тому існує потреба в ефективному управлінні та контролі за станом розрахунків за зобов'язаннями, динамікою кредиторської заборгованості, що забезпечується за допомогою якісної, правдивої, достовірної інформації щодо зобов'язань в системі бухгалтерського обліку.

Питання сутності, класифікації та групування зобов'язань досліджували у своїх працях такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як: Ф. Ф. Бутинець, О. О. Волинець, М. В. Дубініна, В. В. Качалин, Г. С. Кесарчук, А. В. Кешеля, О. О. Непочатенко, Н. М. Пономаренко, М. Л. Пятов, Ф. К. Савиньї, Н. М. Сіренко, Я. В. Соколов, Е. Ф. Югас та інші. Проведені дослідження наукових праць відомих вітчизняних та іноземних вчених свідчать, що окремі теоретичні положення щодо трактування розрахунків за зобов'язаннями є дискусійними, а низка важливих аспектів облікового забезпечення розрахунків з бюджетом за податками й платежами потребують подальшої актуалізації у світлі нещодавніх змін до податкового законодавства.

Здійснюючи суттєвий вплив на фінансову стійкість і платоспроможність суб'єктів господарювання, досліджувані розрахунки з огляду на динамічний характер потребують ефективного управління грошовими потоками, контролю за фактичним станом розрахунків особливо під час фінансової кризи. Прийняття управлінських рішень здійснюється на підставі актуальної інформації про зобов'язання, що формується у системі бухгалтерського обліку. У зв'язку з цим виникає необхідність актуалізації облікового забезпечення поточних зобов'язань за податками й платежами та визначення їх впливу на платоспроможність підприємства в сучасних умовах господарювання.

Головним стимулом роботи кожного суб'єкта господарювання є одержання доходів, адже вони є основним джерелом фінансування витрат на виробничий і соціальний розвиток підприємства. Крім того, від розміру отриманих підприємством доходів залежать і відрахування до бюджету у вигляді податків і зборів.

Упродовж останніх кількох років податкове законодавство України змінюється дуже стрімко. І оскільки значна частина законодавчих змін прямо чи опосередковано впливає на роботу бізнесу, підприємницьким структурам потрібно оперативно реагувати на нові закони чи зміни до чинних [1]. Так 2020 рік, за твердженням О. Любченка, став роком відчутного прогресу в ефективності роботи нової Державної податкової служби України. В умовах низхідної динаміки економічної активності, яка проявилася ще у другому півріччі 2019 р., і зростання номінального ВВП у 2020 р. на 5,4% (падіння реального випуску становило 4%) надходження до державного та місцевих бюджетів, а також з єдиного соціального внеску торік зросли на 13,5%, а сальдо

надходжень з податку на додану вартість збільшилося на 36,8%. Індикативні показники податкових надходжень 2020 р. перевиконано на 49,2 млрд грн (+10,7%). У січні-лютому 2021 р. при зростанні обсягів постачання товарів і послуг (база оподаткування ПДВ) на 10,3% порівняно із відповідним періодом минулого року сальдо надходжень з ПДВ збільшилося у 1,5 рази (з 17,8 млрд до 25,8 млрд грн). Це стало можливим завдяки ефективному розширенню бази оподаткування за рахунок тіньової економіки [2].

Результативність заходів з реформування податкової системи та ефективного подолання податкових схем залежить не стільки від екстенсивних зусиль з підвищення податкового контролю, скільки від побудови надійної моделі взаємодії між платниками податків і державою, яка користуватиметься довірою обох сторін податкових взаємовідносин. Для цього потрібно забезпечити дотримання державою ключових принципів у сфері оподаткування, якими, на нашу думку, мають бути:

- справедливість (рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації);
- прозорість (обмін інформацією між податковими агентами та податковими органами; увага до суті операцій, а не до їх форми);
- зручність у взаємодії з податковими органами (сплачувати податки чесно має бути вигідно, податкова служба забезпечує якісний сервіс платникам податків).

Втілення в життя цих принципів створить органічні умови для вирішення проблематики податкового регулювання в Україні та забезпечить додержання економічними суб'єктами вимог законодавства при сплаті податків. На практиці реалізація вищезгаданих принципів має передбачати ті кроки, які впроваджуватимуть найкращий міжнародний досвід з реформування та удосконалення податкової системи.

Література:

1. Веб-портал онлайн видання UASpectr («Український спектр»). URL <https://uaspectr.com/2020/12/29/podatkove-zakonodavstvo-na-2021-rik/> (дата звернення: 17.04.2021).

2. Веб-портал офіційного видання Державної фіскальної служби України «Вісник. Офіційно про податки». URL : <http://www.visnuk.com.ua/ru/news/100023674> (дата звернення: 17.04.2021).